CENZURAT

Anul IV. Ianuarie 1936. No. 1

ŞCOALA BASARABEANĂ

REVISTĂ DE CULTURĂ PEDAGOGICĂ ŞI DE APĂRAREA INTERESELOR ÎNVĂŢĂTOREŞTI

SUMARUL:

Vl. Neaga . . . . . 24 Ianuarie.
N. Dragomir . . . . . Tipurile intelectuale
G. Raşcu . . . . . Carpaţii apuseni.
M. Spiridonică . . . . . Tâlcul sărbătorilor naţionale.
B. Vasilache . . . . . Tolstoi pedagog.
G. Adam . . . . . Glasul firii.
C. Ionescu . . . . . Cum trebue org. o excursie şcolară.
A. Barbos . . . . . Radiofonia în şcoală.
Sp. Vulcaru . . . . . Nostalgii.
Şc. Aplicaţie . . . . . Lecţie model.

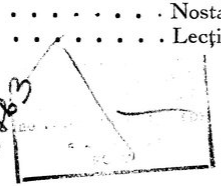

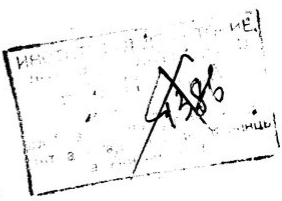

RECENZII:

I. Gabrea: Individualizare învăţământului. Către învăţători.

BULETINUL ASOCIAŢIEI

D. Diaconescu: Moldovenii cumpără cărţi. Informaţiuni didactice.

МССР
Государственная
республиканская библиотека
им. Н. К. Крупской

ŞCOALA BASARABEANA

ORGAN AL ASOCIAŢIEI INVĂŢĂTORILOR DIN JUD. LĂPUŞNA

24 Ianuarie

Acum şaptezeci şi şapte ani în urmă, în ziua de 24 Ianuarie 1859, prin alegerea colonelului Alexandru Ion Cuza ca Domn al Principatelor Unite, s'a pus de fapt temelia României Mari de astăzi.

De aceia, aniversarea acestui eveniment naţional este, pentru neamul nostru întregit, mai mult decât o simplă tradiţie istorică.

Exprimând, în chipul cel mai eloquent, puterea de vitalitate a poporului românesc, măreţul act dela 24 Ianuarie, reprezintă pentru veşnicie făclia puternică a conştiinţei noastre etnice, pe care generaţiile de azi şi de mâine sânt datoare s'o transmită cu acelaş entuziasm nestins, din suflet în suflet, din veac în veac.

Prin desemnarea aceleiaşi persoane ca domn al ambelor ţări surori, s'a prins şi s'a fixat pe ecranul viitorului un moment istoric, dintre acelea care creiază o veşnicie.

Şi lucrul acesta s'a realizat nu cu uşurinţă. Pe deoparte, regruparea forţelor sociale şi politice, la care trebuia să dea naştere fatalmente traducerea în fapta a unirii, a determinat în pătura conducătoare a ambelor ţări, o luptă năpraznică de patimi şi interese.

Pe de altă parte, ideia în sine era grav amenințată prin uneltirile diplomatice ale marilor puteri, prin care se luase toate măsurile protocolare în vederea stabilirii și permanentizării unui statu-quo *de înlăturare pentru multă vreme a unirii.*

Și totuși sufletul a biruit.

La momentul hotărâtor, în ciuda tuturor împrejurărilor defavorabile, externe și interne, poporul românesc s'a trezit, s'a scuturat de prejudecăți trecătoare, afirmându-și cu o hotărâre și cu o forță de neînvins, dreptul său natural la existență.

Și iată că cele două țări românești și-au întins mâna frățește, pentru a fi deapururea un trup și un suflet.

Astfel s'a pus fundamentul Unirii tuturor românilor, ce a fost desăvârșită în împrejurările cunoscute în anul 1919.

Și când afirmăm acest lacru, avem în vedere nu numai faptul material ca atare: formarea unui nucleu dominant al românismului — Regatul Vechiu. Ne gândim deasemenea și la puternicul ecou spiritual pe care l-a produs această primă unire în mijlocul fraților români din diferite provincii, ce se găseau încă sub stăpâniri streine.

Sufletele lor atât de necăjite, s'au întărit și s'au luminat prin nădejdea unei apropiate isbăviri, iar puterile lor istovite s'au oțelit în noui lupte de emancipare.

Astfel, în Basarabia, ca și în alte provincii, evenimentul dela 1859, a avut un răsunet foarte puternic.

Câtă bucurie și câtă nădejde se poate citi, bunăoară, în scrisoarea de urare a lui Alexandru Hajdeu, născut în satul Cristinești jud. Hotin, pe care a trimis-o fraților de peste Prut, cu ocazia unirii Principatelor Române!

„Să dăruiască Dumnezeu vouă şi lăstarelor voastre — scrie tatăl cunoscutului filolog şi literat B. P. Haşdeu — acele zile senine de fericire şi slavă de care s'au bucurat strămoşii noştrii, sub scutul celor de Dumnezeu aşezaţi şi de Dumnezeu înălţaţi domnitori Ştefan cel Mare şi Mihai Viteazul!

„Vă trimit urări de bine din partea Basarabiei pentru care sânt scumpe şi pline de însemnătate viitoarele destine ale României Unite — patria mumă.

„Primiţi aceste urări ale mele, ca un glas sufletesc al unui frate, pentru că eu sânt trup din acelaş trup şi os din aceleaşi oase din care sânteţi plămădiţi voi, şi în vinele mele curge acelaş sânge românesc, care curge în vinele voastre"!

Plenitudinea de sentimentele naţionale şi idealul unionist, pe care şi le expunea Alexandru Hajdeu, cu melancolia unui oprimat, dar aşa de plastic, în fragmentul epistolar citat mai sus, reprezintă de fapt năzuinţele de un veac a tuturor moldovenilor basarabeni.

N'a trecut mult timp deatunci.

Şi când din nou a bătut ceasul istoriei el — românul basarabean — a fost cel dintâiu care, zdrobind lanţurile unei nedreptăţi chinuitoare a urmat pilda sfântă din 24 Ianuarie 1859 şi declarând unirea pe vecie cu patria mumă, a făcut ca Prutul să nu mai fie râu blestămat, despărţitor de fraţi întru acelaş suflet şi acelaş sânge.

Sânt momente de o divină însufleţire, momente epocale ce nu se pot şterge cu nimic şi niciodată din memoria şi conştinţa unui neam.

Vladimir M. Neaga
Revizor Şcolar

Tipurile intelectuale.

E o chestie de interpretare adesea, dacă anumite persoane, asupra cărora într'un moment dat mintea noastră se opreşte, sunt inteligente ori lipsite de această calitate. Şi aceasta nu numai din cauza concepţiei, ce o avem fiecare despre inteligenţă şi nici numai din cauza chipului mai simplu ori complex de a se manifesta acele persoane.

Definind inteligenţa ca o funcţiune sufletească de ansamblu, care are drept rost aprofundarea faptelor, ce ocupă mintea în momentul gândirii şi punerea lor în legătură cu felul nostru intim de a corespunde cu lumea înconjurătoare, — ajungem să recunoaştem în chip concludent infinita varietate a acestei funcţiuni.

Firește nu urmărim aci a privi ceea ce este specific unui anumit individ, pe care l-am examina. E vorba de acele priviri generale asupra felului de a fi a anumitor clase de inteligenţe sau tipuri intelectuale, căci tipul e calapodul, în care aproximativ fiecare individ se poate descoperi.

Dintr'o primă analiză distingem două tipuri intelectuale: *tipul intuitiv* şi *tipul discursiv*. Tipului intuitiv îi aparţin indivizii, cari se opresc la intuiţiile momentane, nu simt trebuinţa de aprofundare, nici claritate şi conchid repede la faptă, fără a simţi nevoia de prea multă comparaţie ori chibzuinţă. Tipul discursiv e dimpotrivă acela al individului, care reflectează, care consultă şi experienţa trecută şi care conchide cu claritate la reacţiunile ce execută, chiar dacă aceasta

ar necesita oarecare zăbavă. Aceştia sunt oamenii în a căror gândire joasa conştiinţă joacă un rol foarte important.

Privind inteligenţa după felul ei de a privi lucrurile distingem tipul intelectual *analist* şi *sintetic*. Analistă e acea inteligenţă care cu intenţie fixează lucrurile şi faptele şi le observă. Execută o veritabilă disecare a totului, în sensul de a le cunoaşte în toată intimitatea lor. De obiceiu indivizii de asemenea tip de inteligenţă sunt înzestraţi cu un puternic spirit critic. Sintetică e inteligenţa, care ia lucrul sau faptul ca tot. Nu-i preocupă structura şi adesea nici calitatea. Pe aceştia îi mână adesea în viaţă acţiunea.

Din punct de vedere al aplicabilităţii distingem *tipul de inteligenţă practică* şi *teoretică*. Primul tip e acela al oamenilor, cari se orientează imediat în viaţă, şi se adaptează foarte uşor; aceştia găsesc fără greutate mijloacele de a ajunge la realizarea scopurilor. Teoretică e inteligenţa acelor indivizi cari chibzuesc, compară, gândesc şi adesea ezită să se hotărască mai ales tipul intelectual al acelor cari pierd veşnic trenul în viaţă.

După exactitatea de a cunoaşte lumea distingem *tipul obieoctiv* şi *tipul subiectiv* de inteligenţă. Obiectivă e inteligenţa, care venind în contact cu lumea cunoaşte despre ea numai ceea ce simţurile îi comunică. E o inteligenţă fidelă; şi la o descriere, de exemplu, ea va înşira numai notele ce le va fi constatat cu adevărat. Subiectivă, e inteligenţa caracterizată de o mare lipsă de critică. Observând lucrurile, în afară de percepţie mai lucrează şi imaginaţia. De aceea ei îmbogăţesc în mintea lor lucrurile pe cari le văd. E inteligenţa care adesea exagerează; şi într'o povestire a unei scene, de pildă, ei privesc faptul nu chiar cum a fost, ci mai ales cum cred ei că ar fi trebuit să fie.

Şi în fine dacă vrem să mai privim inteligenţa şi sub raportul promtitudinii distingem *tipul inteligenţii vii* şi *al inteiligenţii tardive*. Inteligenţa vie e aceea, care e capabilă de abstracţiuni foarte repezi, de comparaţii instantanee, Aceasta e inteligenţa sclipitoare. De tipul tardiv ţine inteligenţa care

stabileşte raporturile între ideile ce le leagă, într'un ritm mai domol; simte parcă nevoia de a se asigura de temeinicia gândirii; dar şi pentru aceasta raţionamentul lor e adesea mai solid.

Incheind *acest divertisment psihologic* nu pare lipsită de temei precizarea, cu care am început discuţia, că *inteligenţa e adesea chestie de interpretare.*

Mai ales dacă apreciem rasa din care un individ face parte, tara ereditară, ce o conţine în sine, influenţele fizice şi sociale la care e supus, situaţiile familiare şi sociale de care e stăpânit, cultura intelectuală ce posedă, etc. etc. etc. suntem ţinuţi a fi cu totul prevăzători în evaluările, ce întreprindem în materie de inteligenţă.

Din punctul nostru de vedere profesional, concluziile imediate ce isvorăsc de aci sunt nenumăratei Nu e greu a le observa şi de aceea nu trebuesc neglijate.

N. Dragomir

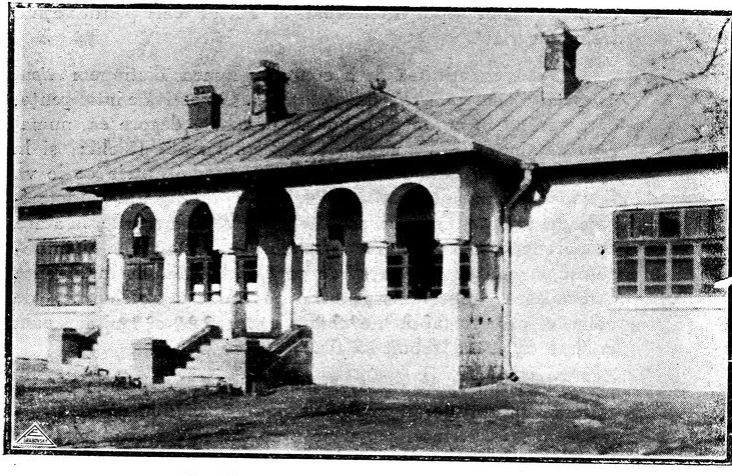

Şcoala primară din com. I. G. Duca.

Carpaţii Apuseni.

Munţii noştri Carpaţi—a căror numire vine dela Carpi, un trib getic—se arcuesc în cerc închizând în sânul lor depresiunea transilvană, care este considerată ca leagănul neamului nostru. Nicăeri pe faţa globului nu vom întâlni munţi, cari să aibă numiri după cele patru puncte cardinale: Carpaţii nordici, răsăriteni, meridionali şi apuseni.

Ne vom ocupa de Carpaţii apuseni, cari parcă îndoesc arcul carpatic, ca o imensă coardă. Dacă îi privim pe hartă, vedem că au înălţimi mai scunde (Curcubeta abia are 1849 m.) şi nu mai fac impresia unei catene neîntrerupte, căci apele îi străbat în toate direcţiile. Uşor se văd două văi transversale: a Mureşului şi a Someşului, formând două coridoare pe unde uşor Ungurii au putut pătrunde în ascunzătoarea noastră de veacuri. Dacă îi privim în natură, Carpaţii apuseni au un aspect foarte variat, ceea ce probează că structura lor geologică e foarte complicată. Geologul care ar străbate aceşti munţi, ar putea să-şi facă o colecţie complectă de toate rocile existente. Va întâlni şisturi cristaline, roci vulcanice, roci calcaroase şi chiar pietre tinere şi sfărmicioase. Va constata însă, că în ciuda tuturor văilor de ape este foarte greu de a-i străbate dintr'o parte într'alta (excepţie cele două coridoare de care am vorbit).

In inima lor există cea mai mare platformă de munte din toţi Carpaţii: aşa numitul podiş al Bihorului şi Poiana Ruscăi, unde satele se urcă până la 1200 m. înălţime şi unde se află patria Moţilor. Podişul Bihorului este o adevărată casă de ape; numeroase râuri îşi trag izvoarele de aici, căci plouă mai abundent, ca nicăieri în ţara noastră.

Spre sud, Carpaţii apuseni poartă denumirea specială de *munţii Banatului*, ajungând până la Dunăre. Apele merg în lungul acestor munţi, totuşi există şi aici un coridor de trecere: Orşova—Caransebeş, pe unde Ungurii au ajuns la Dunăre zidind cetatea Severinului.

Adăposturile naturale sau depresiunile montane sunt: la nord, Baia mare, Sălagiu şi Huedin — udate de Lăpuş, Crasna şi Crişul repede—la mijloc, depresiunea Beiuş, Hăl-

magiu, Zlatna, Trascău şi ţara Haţegului—udate de Crişul negru, Crişul alb, Ampoiul, Arieşul şi Streiul cu Lăpuşnicul —la sud: Mehadia şi Bozovici — udate de Cerna şi Nera.— In interiorul acestor depresiuni sunt numeroase aşezări omeneşti, bine adăpostite şi bogate. Drumurile între ele sunt însă foarte grele, fiindcă pasurile făcute de om sunt puţine; *pasul Ciucea* pe valea Crişului repede; *pasul Dealu mare* între Crişul negru şi alb; *pasul Vulcan* între Crişul alb şi Valea Arieşului; *poarta de fier a Transilvaniei* între Poiana Ruscăi şi culmea Petrei şi *pasul Domaşna* sau Porta Orientalis, între valea Timişului şi a Cernei.

Carpaţii apuseni cuprind în sânul lor cele mai mari bogăţii minerale din ţara noastră, afară de pădurile întinse (după cum probează numirile de Pădurea Craiului, munţii Codrului şi ţara Haţegului). Fierul şi cărbunele din munţii Semenicului şi ţara Haţegului, unde avem cele mai mari uzini metalurgice din ţară, precum şi aurul cu argintul din munţii Metaliferi, cu minele dela Abrud şi Roşia montană, sau exploatările sistematice dela Brad (Crişul alb), Cristior (Crişul negru) şi Baia mare (munţii Lăpuşului), au dus renumele Carpaţilor noştri apuseni, departe peste hotare şi i-au făcut celebri încă de pe vremea Agatirjilor luxoşi. Bogăţia aceasta de metale nobile, a hotărît pe Traian să cucerească Dacia şi tezaurul adus la Roma a fost de 10 miliarde lire aur, ceea ce a făcut să se scutească populaţia întregului imperiu de bir, pe trei ani!

Dar Carpaţii apuseni sunt şi foarte bogaţi în ape minerale şi thermale, în sare şi cariere de piatră; toate exploatate de Romani. Astfel: *băile Herculane* (pe valea Cernei), *băile Călan* şi *Geoagiu* (ţara Haţegului), *Vaţa* (Crişul alb) şi *Moneasa* (Crişul negru), sunt cele mai renumite staţiuni cu ape thermale ce atrag pe timpul verei sute şi mii de suferinzi.

Din punct de vedere istoric, Carpaţii apuseni păstrează cea mai curată populaţie românească: a Moţilor. Din sânul lor au pornit cei mai mari revoluţionari, cari s'au jertfit pentru eliberarea Ardealului de sub jugul unguresc: Horia şi Cloşca din 1784 şi Avram Iancu din 1848, ale cărui oase zac în cimitirul din Ţebea (lângă Brad).

Satele moţilor sunt aşezate sau pe văi largi, unde ating lungimi extraordinare, sau pe platforme însorite, unde sunt mai strânse. Cele mai lungi sate sunt Merişel (pe Someşul rece), Scărişoara (pe Arieş) şi Rămeţi (lângă Aiud) cari se deşiră pe 20 km.

Prin Porta Orientalis şi Poarta de fier, Romanii au pătruns la Sarmisegetuza, iar prin poarta mezeşiană (coridorul Someşului) s'au urcat până la Porolissum (cel mai septentrional lagăr) In sens invers au venit Ungurii, mai târziu. Porta orientalis era singura cale din răsăritul în apusul şi inima Europei. Pe aici se îndreptau toate hoardele barbare spre Roma. Traian şi-a dat seamă de însemnătatea strategică a acestui coridor printre munţi şi mai târziu Ungurii l-au întărit prin Cavalerii Ioaniţi. E nevoe să mai amintim că ţara Haţegului a fost sâmburele de rezistenţă a strămoşilor noştri Daci? Acolo era Sarmisegetuza, transformată de Romani în Ulpia Traiană şi dezgropată de noi astăzi în satul Grădiştea. Carpaţii apuseni din cauza marelui număr de castre romane, sunt numiţi pe drept *Carpaţii romanici.*

Din punct de vedere turistic, munţii aceştia prezintă frumuseţi unice la noi în ţară. Cheile Crişului repede şi ale Turzii, peştera Mezead, gheţarul dela Scărişoara şi peşterile din munţii Semenicului, sunt minunate atracţii pentru turişti. Vulcanul Ţibleş, Vlădiasa şi Detunata, sunt urcaţi în fiecare vară de mulţi iubitori ai naturei. Ce să mai spunem de frumuseţea defileului dela Kazane, unde Dunărea desparte Carpaţii de Balcani, de linia ferată Oravita—Anina sau de pitorescul costumelor naţionale dela bâlciurile bănăţene!

După războiu au venit savanţi francezi să studieze morfologia şi etnografia acestor munţi. Pentru noi Românii, vizitarea şteampurilor pentru extragerea aurului prin spălare, a târgului de fete de pe muntele Găina, a cetăţii lui Matei Corvin dela Deva, a castelului Huniazilor din ţara Haţegului a ruinelor Sarmisegetuzii şi a uzinei metalurgice dela Reşiţa, sunt destule puncte de atracţie, ca să ne hotărască a ne mişca chiar din partea de răsărit a ţării noastre.

G. Raşcu
Profesor

Tîlcul sărbătorilor Naţionale.

După războiul cel mare, noi Romînii ieşind învingători, am fost cuprinşi de acea beatitudine, moleşeală, sentimentalism, somnolenţă, culcîndu-ne pe laurii victoriei; în timp ce alte state vecine se pregătesc febril pentru ziua de mîine.

Inainte de 1916, noi n'am avut o pregătire techică, neavînd: arme, tunuri, muniţiuni, hărţi topografice ca să cunoaştem geografia locului, dovadă că am pierdut Turtucaia la trei luni după ce am intrat în luptă; iar la altele cîteva luni am pierdut Bucureştii—Capitala Ţării,—şi la nouă luni am pierdut trei sferturi din suprafaţa ţării; iar în schimb am avut o pregătire sufletească făcută de generaţii de-arîndul,—dela umilul dascăl de ţară şi pînă la marii profesori, cîntăreţii, scriitorii Neamului, care zi de zi au făurit conştiinţe romîneşti, dragoste pentru fraţii subjugaţi, visînd unitatea Romîniei de azi; fapt care nu s'a desmînţit cînd soldatul romîn fără arme, fără pîine a luptat la Mărăşti şi Mărăşeşti.

Azi, comparativ cu timpurile dinainte de războiu, techniceşte, am făcut un pas înainte, dar faţă de celelalte ţări suntem în inferioritate.

Şi ne mirăm de ce? Doar la noi timp de 17 ani dela Unire, n'am avut în Romînia decît guverne naţionale, de dreapta, nu ca'n alte ţări, unde stînga a predominat.

Dar problema mai are şi altă latură. Dacă techniceşte nu sîntem pregătiţi,—la un moment dat putem să ne pregătim cu rapiditate,—ştergînd greşelile tuturor conducătorilor care ne-au condus dela 1916; dar cum rămîne cu pregătirea morală, sufletească a masselor, care cere timp îndelungat? Tocmai aici e punctul nevralgic al problemei.

Am făcut Unirea, şi am unit la trupul vechei Românii, provincii care au trăit sute şi mii de ani sub climatul social-politic-moral al altor ţări, avînd fiecare mentalitatea ei, pecetea ei, felul ei de a fi, imprimat în decursul anilor de subjugarea străină.

Aşa am avut coduri de legi deosebite în Ardeal, Buco-

vina, Basarabia. Altfel se percepeà impozitele sub regimul maghiar în Ardeal, altfel în Basarabia şi altfel în Romînia de azi.

A urmat apoi în cei 17 ani dela Unire, frămîntările politice interne cu tot convoiul lor de patimi, cuvinte grele aruncate unora altora, ura, desmăţul public, legiuiri şi iar legiuri care nu se puteau aplica integral în toate provinciile (căci nu erau unificate; abia acum s'a făcut unificarea codurilor de justiţie în Bucovina).

A urmat schimbul de intelectuali în provincie; în armată, educaţia politică, căutîndu-se a se face o cimentare, o unire, o unitate sufletească peste tot; împăcîndu-se asperităţile claselor sociale care au trăit în alte condiţiuni sub alte ocîrmuiri, îndreptîndu-le spre făgaşul de adaptare şi asimilare al mediului romînesc.

Dar puţin s'a făcut şi mai este mult...

Ţăranul înainte de războiu, era rob la boer, visa pămînt „Sfîntul pămînt", libertate, drepturi cetăţeneşti. Azi le are pe toate şi e nemulţumit. Cine-i vinovatul? Toţi sîntem; şi el şi noi.

Azi, sub slova otrăvită a ziarelor dela cluburile politice, ascultînd cuvîntările unor politiciani demagogi care se bîrfesc unii pe alţii, într'o manieră cu totul neoccidentală, a pierdut încrederea în toţi conducătorii şi instituţiile Statului.

Noi învăţătorii, care trăim în mijlocul ţăranului avem datoria zi de zi, să-i arătăm moldoveanului adevărata situaţie; abătîndu-l dela mentalitatea lui învechită, dela scepticismul şi fatalismul lui oriental: „mai bine era cu turcu, cu rusu, cu neamţu".

Aceste convingeri i le putem infiltra în sufletul lui, cu ocazia diferitelor manifestaţiuni culturale: serbări şcolare, şezători şi cea mai bună convingere o capătă ţăranul cînd vorbeşti cu el în patru ochi, ocazional oricînd, afară de obiectele de învăţămînt: Istoria, Geografia, Limba Romînă, ş. a., la care insuflăm copiilor dragostea de trecutul ţării, de pămîntul ei, şi iubirea Patriei sale. Noi mai avem nişte ocaziuni minunate: sărbătorile naţionale, cînd e prielnic momentul de a arăta tragedia istoriei noastre, destinul nostru bine deter-

minat aici la gurile vechiului Danubiu; civilizaţia noastră veche, (vezi „Getica" lui V. Pârvan, origina noastră) primile organizări ale noastre juridico-sociale, luptele voevozilor şi domnitorilor, subjugarea şi desuchierea pământului strămoşesc de către străini, cărturarii Neamului, boierii buni cu inimă largă care au făcut aşezăminte sociale pe tot întinsul ţării; limba noastră adîncă, plină de comori poporane: poveşti, cîntece de jale, de dragoste, doinele, dragostea de acest pământ, care e stropit cu sîngele strămoşesc în decursul vremurilor...

Ţăranul nu-şi cunoaşte istoria Patriei sale, doar simple noţiuni rămase din armată sau auzite dela copiii săi cari învaţă la şcoală, mai ales cel trăit sub alte stăpîniri.

S'a văzut de multe ori că Sărbătorile Naţionale se trec aşa uşor, de multe ori e un prilej de a scăpa dela clasă, iar altele nici nu se mai serbează, căci ordinul dela revizorat vine tîrziu după ce a trecut ziua naţională (deşi sînt fixate sărbăt. naţ. în Regulament).

Dacă ziua Naţională cade într'o zi de lucru, moldoveanul se duce liniştit la munca lui; iar ceeace e mai trist este că aşa zişii intelectuali ai satului, autorităţile săteşti, nu i-au parte cu toţii. In satele noastre lipseşte acel „mănunchiu", acea armonie, între toţi conducătorii.

Aceste sărbători trebuie să fie adevărate manifestaţii naţionale cu un program bine chibzuit: coruri alese, dansuri naţionale, teatru, recitări, conferinţe, proiecţii, audiţii de radio (acolo unde sunt) evocîndu-se trecutul, însemnătatea, semnificaţia şi tîlcul fiecărui eveniment: 24 Ianuarie 1859; 10 Maiu, Ziua Eroilor, ş. a.

Am văzut un coleg, care de Ziua Eroilor a vorbit aşa de evocator, despre sutele de mii jertfiţi în munţii, văile şi coclaurile ţării, încît norodul plîngea; dar a doua zi colegul tînăr l-am găsit desfăcînd coroana care o făcusem împreună şi care a fost atîrnat de monumentul Eroilor, a acelor jertfiţi din acel sat.

„Ce faci"?—„O desfac îmi trebuie sârmă".

„Ai luat-o depe cruce"?

„Imi trebuie pentru anul care vine"!—zise rîzînd.

Un alt caz: Anul trecut, într'o comună mare de răzeşi, oameni cuminţi şi aşezaţi, cu ocazia venirii Regelui la Chi-

şinău, se făceau şi acolo pregătiri febrile, poate vine şi pe-acolo cineva în trecere şi întîmplarea m'a făcut să văd că acea primărie n'avea steag naţional, avea unul rusesc care să decolorase şi-l puneau la serbările naţionale neobservîndu-se şi atunci au vazut funcţionarii că nu este steag.

Iată cît de fad se fac manifestările noastre la serbările naţionale. Dacă primul caz nu e la noi în Lăpuşna, dar al doilea? Şi doar aici populaţia vorbeşte limba neoaşă a lui Creangă, dar ce să zicem de Moldova dela Hotin, de Zolocari dela Cetatea Albă, ori de Valea lui Mihai de la Tisa?

Pentru reuşita acestor serbari ar trebui: a). Organele noastre superioare să ne trimită ordin de suspendarea cursurilor cu cîteva zile înainte (unii colegi li-e frică să le suspende, deşi regulamentul legii şcol. specifică zilele...). b). Să se serbeze, toate sărbătorile naţionale. aniversările, fără a se suspenda la toate cursurile (un coleg spunea odată revoltat, de ce nu se serbează şi ziua Unirei Basarabiei la Patria Mumă?). c). Comunele să alocueze în budgetul lor o mică sumă în vederea acestor serbări; iar cele pe cari le au alocate să o verse comitetului şcolar. d). Fiecare instituţie să aibă steagul ţării. e). Toţi funcţionarii, conducătorii sătesti să fie obligaţi a lua parte la serbările naţionale. f). Serbările să fie pregătite împreună cu toţi colegii, fiecare după priceperea şi talentul lui ca să nu se nască animozităţi. g). Toţi colegi ar fi bine să se îmbrace în costumele naţionale. h). Să se lucreze în unire cu toţi factorii culturali din sat.

Generaţiei tinere îi încumbă datoria de a păstra neatins ceia ce ne-au lăsat înaintaşii noştri. Bătrînii au luptat pe front, noi trebuie să luptăm acasă, luptă egală, poate uneori mai grea, căutînd să cimentăm în generaţiile tinere care se ridică şi'n celelalte nemulţumite depe urma răsboiului, dragostea de ţară.

Sentimentele, conştiinţa naţională sunt betonul armat al unei Naţii. Să nu se uite Germania lui Fichte dela 1870!

Am făcut unitatea politică, geografică, mai avem pe cea mare de făcut: Unitatea sufletească a Romîniei, ca să putem ajunge la cuvintele mari ale lui Eliade Rădulescu: „Aşi vrea să fie odată o limbă, o credinţă, o Naţie".

Mihail Spiridonică.—Pituşca.

Tolstoi pedagog.

Leon Tolstoi a fost cel mai complicat din marii oameni ai secolului XIX.

M. GORKI.

Ni s'a oferit în Noembrie 1935, un fericit prilej: de a şterge colbul anilor de pe operele lui Leon Tolstoi. Şi cu ocazia acestei aniversări, a unui sfert de secol, dela dispariţia „uriaşului dela Iasnaia-Poliana", încă odată ne putem da seama, de ceiace înseamnă geniu. In adevăr, Tolstoi este cel mai autentic reprezentant, nu numai al geniului slav, ci al geniului uman, în tot ce are mai profund această noţiune. Nu s'a sărbătorit numai inteligenţa şi inima lui Tolstoi, un apostol al iubirei şi al păcei dintre noroade, ci s'a sărbătorit o mare conştiinţă „un profesor al vieţii".

A luat parte la această comemorare o lume întreagă. Şi trebuia. El cu ideea şi cu pilda vieţii, a luptat în multe domenii de manifestare a acesteia. A fost romancier, dramaturg, filosof, moralist, povestitor, etc. Noi, lumea dăscălească, îl revendicăm, ca un pioner al unui sistem educativ. Idealul său pedagogic, dela şcoala lui, pentru a fi înţeles, trebue raportat la nouile directive sociale, pentru care milita Tolstoi. Lucru de altfel firesc când cunoaştem, că un sistem educativ nu poate fi independent de realităţile sociale. Că orice operă, fie ea umană, ştiinţifică, literară, pedagogică, ca să aibă viabilitate, trebue îngrădită, în concepţia şi perspectivele ei, de condiţiile sociale obiective, de felul de existenţă a timpului. Deci, n'am putea pricepe concepţiile sale educative, dacă n'am cunoaşte atmosfera politico-socială a timpului şi chiar sistemul de gândire socială a pedagogului.

Mediul lui Tolstoi era „bolnav". O Rusie prerevoluţionară, cu un proletariat în faşe, cu o ţărănime revoltată, o mişcare burgheză activă însă fără orizont politic larg. Apare natural dar o necesitate absolut vitală, să rupă odată cu zăgazurile rigorismului feudal şi al prejudecăţilor de castă. El privind obiectiv realitatea socială, a căutat s'o remedieze. Şi cum? Luptând împotriva mediului, prin creiarea unui nou tip de personalitate creştină, concepţie care a dus la o pedagogie progresistă. Libertatea fiind deci postulatul societăţii, el a căutat s'o pună aceasta în folosul

creşterei noilor generaţii. Cum vedem, la baza pedagogiei tolstoiene, stă ideea de libertate. Principiul libertăţii în educaţie, a fost pus cu mult timp înaintea apariţiei acestei şcoli. În epoca modernă, l-a pus J. J. Rousseau. Acesta cerea acţiune educativă, în afară de orice înrâurire socială. Numai atunci copilul va creşte bun. Deci Tolstoi nu e creator de idei pedagogice. Principiul care l-a ancorat la fundamentul sistemului său educativ, l-a luat din „Emil". Pe lista cărţilor cetite de Tolstoi, în dreptul lui „Emil" e notat: „considerabil". De altfel, nu numai ideile sale pedagogice, ci şi multe din cele filosofice şi psihologice, sunt ecouri din gândirea rousseau—istă.

Insă J. J. Rousseau, a militat pentru o şcoală liberă, dar numai teoretic, pe când la Tolstoi, şcoala liberă a şi primit botezul aplicaţiunii, fiind el naş, în şcoala dela Iasnaia-Poliana patriarhala sa reşedinţă. El avea onoare de programele pedante şi de aceea principiul libertăţii, l-a dus la desfiinţarea programelor de invăţământ. Elevii din şcoala lui, învăţau ce vroiau şi când voiau. Este clar dar, că educaţia în concepţia tolstoiană, are la bază principiul „neinterventionismului". Argumente în sprijinul acestel afirmaţiuni, ne furnizează celebrele sale romane. Acolo găsim pe copil reprezentat ca emblema inocenţei, a purităţii, a binelui etc. Cupilul se naşte perfect. Deci trebue lăsat să sc desvolte nestingherit de educaţie. El zicea că şcoala n'are rost să dea educaţie, căci aceasta presupune constrângere.

De aceea a şi înlocuit termenul cu acela de cultură, deoarece aceasta se bazează pe ideea de libertate.

Vedem dar, că în materie de ordin educativ, la Tolstoi, aceiaşi concepţie fundamentală: a libertăţii absolute sau a libertinajului. Guex, il pune pe celebrul scriitor rus, intre negativişti, adică acei ce neagă foloasele civilizaţiei umane, şi cari 'sânt pentru o educaţie negativă, în sensul de a lăsa deplină libertate copilului să se desvolte în chip natural.

Rousseau nu s'a ridicat împotriva însăşi a culturei, ci a artificialităţii culturii. Este deci un negativist moderat, pe când Tolstoi e un negativist absolut. Cunoscând motivele de ordin psihologic, care pledează—când e vorba de individualism—pentru o şcoală liberă, însă nu pentru libertinaj, în care a crezut şi Ellen Key şi Rabindranath Tagore, şcoala tolstoiană nu prezintă decât o valoare experimentală istorică.

Din punct de vedere teoretic, cu d-l prof. I. C. Petrescu, desprindem şi câteva calităţi: principiul respectării individualităţii (educ. naturală), principiul interesului, guvernarea de sine a clasei (sau a şcoalei—Stat şcolar) ş. a.

Că şcoala tostoiană a făcut o educaţie curat individualistă, fără să se preocupe de loc de realitatea socială, cum crede d-l I. C. Petrescu, e puţin discutabil. Din contra, el a privit această realitate, însă a vrut să-i dea noui făgaşuri în mersul ei, şi deci curentul său pedagogic se cerea să fie în funcţie de transformarea socială, cum spune Durkheim.

Cum concepţiile sale, nu se agrenează toate în ritmul vremii noastre „noi il iubim pe Tolstoi, aşa cum zice G, Plechanov—de aci şi până aci".

Boris Vasilache

GLASUL FIRII.

Pentrucă totdeauna de câte ori îţi propui un program de activitate ai în vedere reuşita lui, ar fi nelogic şi inutil să-ţi propui ceva al cărui final pozitiv nu-l poţi zări, mai ales atunci, când valoarea realizărilor de domeniu practic, apare ca cel mai simţitor obiectiv. De aceia, dintre cele două directive; 1) Cultura pedagogică şi 2) apărarea intereselor învăţătoreşti—ale programului de activitate a revistei „Şcoala Basarabeană" cea de a doua se impune în primul rând, datorită faptului că ea, cel puţin în timpurile de faţă, poate fi reuşită,—datorită şi mediului şi împrejurărilor care i-ar favoriza priorităţii.

Interesele acestei masse de intelectuali ostaşi ai educaţiei, meniţi să lichideze un trecut şi chiar un prezent, caracterizat printr'o totală apatie faţă de carte şi faţă de progresele la care a ajuns omenirea, au fost şi sunt permanent neglijate de către instanţele competente.

Nu ştiu dacă s'a constatat ori nu, că interesele lor se confundă cu acelea ale massei populare şi deci cu ale întregii noastre Patrii; dar se observă, şi acesta-i fapt cronic, că de câte

ori e vorba de învăţătorime şi de revendicarea drepturilor respective, care au ca urmare —o punere la punct,—pentrucă nu se poate concepe şi-i chiar un non sens, să se vorbească de un progres al culturii în popor de către nişte elemente, veşnic periclitate în existenţa lor prin acea lipsă materială, nu se găsesc mijloace de satisfacere. S'a făcut, se face şi se va mai face poate încă atâta caz de speculaţiune politică, afară doar, dacă în sesiunea parlamentară din anul acesta, prin o modificare favorabilă a legii învăţământului primar, realizându-se dezideratele noastre rezumate în articolul precedent: „In jurul proectului pentru modificarea legii înv. primar" al revistei noastre,—se va pune capăt nesfârşitelor peregrinări de discuţii în jurul unei chestiuni care prin importanţa şi actualitatea ei, a reuşit să închege în aceiaşi respiraţie opinia intelectualilor didacticii.

Chestiunea revendicării, din punct de vedere material a unui minimum de salar de 3000 lei pe lună, este premiza promovării culturii în masse învăţătorească şi de acolo, difuzarea ei în acea populară. Această de a doua directivă, a luptei pentru apărarea intereselor învăţătoreşti, este terenul de sub picioarele marelui edificiu de culturalizare, care prin slăbiciunea lui, pe care urmează să se clădească, riscă să se surpe la intervale mici, zădărnicind terenul, isprăvirea sau continuarea operei.

Calea naturală, spre mersul realizărilor este: *subiecte, obiecte* şi *muncă*. Dacă se neglijează raportul de continuitate indicat, se cade în alternativa vorbăriei reci, a teoretizării cu oamenii vorbei şi acei ai muncii—analfabeţii şi ignoranţii, de unde acel abis între intelectualitate şi latúrile muncitoare, care împiedică calea spre popularizarea teoretică şi practică a progresului românesc.

Intr'un articol viitor îmi propun să explic pentru ce cultura pedagogică trebue să ocupe locul al doilea în programul de activitate al revistei: „Şcoala Basarabeană".

Gr. Adam.

6483
СССР
Государственная
республиканская библиотека
им. Н. К. Крупской
4382

CUM TREBUE ORGANIZATĂ O EXCURSIE ŞCOLARĂ

(Spre a corespunde scopului prevăzut în regulament)

Regulamentul învăţământului primar prevede : pentru completarea cunoştinţelor pe cari şcolarii nu le pot căpăta în şcoală, grădină, câmp de experienţă sau atelier, şcoalele sunt obligate să facă în cursul anului şcolar 5 excursiuni în diferite localităţi sau împrejurimi spre a vizita: monumente, pieţe, muzee, fabrici, ateliere, executarea unor lucrări agricole pe câmp, gospodării, exploatări industriale, agricole, etc.

* * *

Prin câteva cuvinte voiu arăta importanţa acestor excursii şcolare.

Excursiile şcolare, pentru educaţie şi învăţământ sunt covârşitor de folositoare. Prin ajutorul lor se pot desvolta facultăţile sufleteşti, de ex.: spiritul de observaţie care face posibilă cunoaşterea naturii şi observarea în natură a celor învăţate în şcoală.

Ajută mult la educaţia sentimentelor superioare de ex. frumuseţile naturii cu : pomi, păsări, diferite privelişti asupra cărora învăţătorul trebue să le atragă atenţia, pentru ca elevul să le poată admira. Acestea dau posibilitatea desvoltării sentimentului estetic, apoi pătrunderea vieţii şi armonia naturii îi dau bănuiala asupra unei fiinţe puternice, a unui spirit superior ce există, deci sentimentul religios.

Aceste excursii şi impulsul lor revin dela J. J. Rousseau cari le recomandă pentru dobândirea cunoştinţelor în mijlocu, naturii cât şi pentru cunoaşterea diferitelor instituţii şi a oămenilor înafară de cei cunoscuţi. De aici reese că sunt importante şi din punct de vedere social şi moral.

Dar J. J. Rousseau n'a făcut decât recomandaţii, în schimb, acei cari le-au pus în practică au fost Filantropiştii în frunte cu Basedow şi Salzmann.

Acesta din urmă pune excursiile în practică şi le recomandă pentru desvoltarea educaţiei fizice, intelectuală, socială şi morală. Adică scopul lui era: „să se unească natura şi civilizaţia".

Stoy pune o mare bază pe aceste excursii dimpreună cu profesorul Rein, care le pune în legătură şi cu învăţământul.

Şcolarul în timpul excursiilor, dobândeşte o mulţime de impresii din natură şi mediul social. Prin aceasta se urmăreşte

desvoltarea sentimentului empiric, interesul speculativ şi interesul estetic, prin vizitări de: monumente, muzee, expoziţii, etc.

Prin aceste excursii, învăţătorii au ocazia de a observa pe fiecare în parte, felul cum se manifestă în mijlocul naturii şi felul cum se comportă în ea.

Să vedem cum putem organiza o asemenea excursie şcolară, într'o localitate străină, pentru ca să corespundă scopului prevăzut în regulament.

Pentru ca să putem ajunge la un rezultat favorabil trebue ca dela început s'o organizăm în aşa fel, încât să nu preîntâmpinăm nici o dificultate, în decursul excursiei primite.

Ne trebuesc deci, anumite norme. Acestea ar fi:

1. Anunţarea excursiei. *(Aceasta pentru pregătirea elevilor).*

2. Luarea contactului *cu părinţii. (Se va explica scopul, importanţa şi foloasele reale ce ni le aduce o excursie).*

3. Strângerea unui fond. *(Prin părinţi, autorităţi comunale, donaţii şi din fondul prevăzut de comitetul şcolar.*

4. Fixarea locului. *Acesta este principalul punct în jurul căruia se învârteşte întreaga organizare. Deci el trebue să îndeplinească dacă nu absolut toate cunoştinţele ce se cer, să fie cel puţin aproape de cele cerute. E drept că puţine sunt acele locuri cari să îndeplinească aceste condiţiuni, dar aici se va vedea măestria organizatorului.*

Drumul parcurs dela plecare şi până la destinaţie trebue să îndeplinească următoarele condiţiuni :

a) Să fie localităţi de însemnătate istorică.

b) Să se găsească localităţi de însemnătate geografică. (ex. mini de cărbuni, sare, aur, argint, petrolifere, etc.)...

c) Localuri sfinte şi de cultură (mănăstiri, biserici, şcoli etc)

Locul de destinaţie să fie folositor din toate punctele de vedere, pentru desvoltarea tuturor facultăţilor psihice ale unui copil.

5. Ultimul punct ar fi plecarea. *Organizatorul să aibă grija de a veni în contanct cu toţi factorii de care are nevoe în drum. (Cu personalul gărilor, învăţători şi cu cunoscătorii locurilor pentru lămurirea celor înconjurătoare.*

Pentru rest, cultura, tactul şi dragostea conducătorului, vor fi garanţia unui deplin succes.

C. Ionescu Brădiceşti
Inv. Ruseştii-Noi

RADIOFONIA IN ŞCOALĂ.

Singurul mijloc de perfecţionare pe care-l poate avea în actualele împrejurări învăţătorul, dela sat, este cartea. Sunt însă temperamente, pe cari cartea le predispune mai mult spre reverie şi inacţiune; şi atunci trebue să recurgem la un mijloc care complectează de minune cartea. Acest mijloc este Radio.

Aparatul de radio, care până mai dăunăzi nu intra decât în casele celor avuţi, nu mai poate de aici înainte să lipsească nici din şcoală şi nici din căminul modest al învăţătorului.

Ora străjerilor, ora copiilor, ora satului, etc., constitue o serie de mijloace insemnate pentru iniţierea învăţătorului, a copiilor şi a poporului în diferite probleme culturale educative şi sociale, la ordinea zilei.

Atunci când astăzi, după deschiderea postului de emisiune dela Bod, glasul Romaniei poate fi auzit în cele mai depărtate colţuri de ţară cu cele mai simple aparate, cum ar fi cele cu galenă, nouă nu ne rămâne decât să ne punem problema procurărei unui modest aparat de radio care să fie ieftin şi totuşi în stare să dea audiţii cari să poată fi ascultate cel puţin de o clasă de elevi.

Se pune însă întrebarea asupra cărui sistem anume trebue să ne oprim ?

Atât în reviste cât şi la expoziţii întâlneşti sute şi mii de modele. Gândiţi-vă că un aparat cu 3 lămpi se poate construi în vre-o zece feluri (şi aici vorbesc numai de cele pe cari le cunosc eu) dar aparatele se fac cu 1 până la 6 lămpi (în mod normal). Dar în expoziţie mai eşti înşelat

aproape întotdeauna şi de aspectul luxos sub care se prezintă aparatele ieftine, unde pui că cutia fermecătoare care te înşeală asupra aparatului tot d-ta o plăteşti. Mai e şi alt ceva, aparatele cu cât sunt mai ţnoi cer mai multă energie. Ştie bietul cumpărător că va svârli la coş 20—30 de baterii pe lună? Ştie el că afurisitul de acumulator trebue plimbat cel puţin odată pe lună (la încărcat) chiar când nu lucrezi cu el?

Unele state ca Rusia şi Germania au rezolvat problema aparatelor de radio la ţară studiind şi punând în vânzare un aparat popular cu 3 lămpi care consumă foarte puţin curent electric. Abia după 5—6 luni îi schimbă bateriile.

La noi lucrurile se complică şi prin faptul că ce e de prisos în alte ţări vine la noi.

Nu avem ce ne trebue. De aceia asistăm deseori la scene hazlii; negustorul însuşi nu cunoaşte bine aparatul ce-l vinde. De unde să ştie şi ce să ştie atunci ce-l cumpără.

Şi totuşi problema celor mai potrivite aparate pentru noi se poate lămuri uşor.

Oricât de mare ar fi numărul aparatelor ce se lansează pe piaţă, ele nu sunt decât variantele câtorva scheme clasice, cari sunt foarte puţine la număr. Astfel, au fost la modă schemele clasice Z. Bigril, Reinartz şi Schunell (vorbesc de cele mai cunoscute) apoi superheteradina după cari s'au creiat zeci şi sute de variante cari de multe ori nu se deosebiau decât doar prin adaosul sau lipsa unei piese de multe ori fără nici o importanţă.

Din toate aceste aparate azi n'au rămas decât două cari pentru noi sunt cele mai potrivite, pentru că trebue să ştie că mai ales în radio, ce este simplu este şi bun.

Aceste aparate, a căror descriere complectă se găseşte în revista Radiofonia sunt: „Transoceanic 3 B" şi „Reomidjet". Primul (cu 3 lămpi) este descris amănunţit în Nr. 358 şi 364 din 1935, iar al doilea, care este cu 4 lămpi, este descris în No. 351 şi 364 din 1925. Valoarea fiecăruia în parte se ridică la vreo 4500 lei. Aceste 2 sunt cele mai potrivite pentru noi din toate puctele de vedere. Primul lucrează pe 20—2000 m. al 2-lea pe 200—2000 m.

Cei cari doresc unul şi mai eftin le recomand aparatul Reinartz 3 lămpi descris în No. 223 din 932 în Radiofonia a cărui piese nu costă decât 1500 lei şi după descrierea de acolo şi-l poate construi cu oarecare perseverenţă şi răbdare oricine. Mie mi s'a părut atât de potrivit încât l'am făcut în patru exemplare, cu o mică deosebire că la ultima lampă am pus o pentodă care asigură audiţiuni foarte puternice pentru vorbitor. La nevoe poate lucra şi fără acumulator. Eu la acest aparat am ascultat în casă Radio-România numai cu 2 baterii de buzunar (pentru vorbitor sunt suficiente 10—20 baterii).

Numerele din Radiofonia de cari pomenesc se găsesc la Rsdacţia „Adevărul" din Bucureşti şi se trimit oricui contra cost 5 lei N-rul. Iar cei ce doresc să-şi construiască aceste aparate se pot adresa cu toată încrederea laboratorului de pe lângă această revistă care le poate da şi oricare alte sfaturi printr'o scrisoare pentru care să i se trimită mărci (pentru răspuns).

Aparatele de fabrică sunt şi ele bune dar ele revin mult mai scumpe deoarece la import li se aplica taxe mari, pe urmă ele sunt construite în streinătate şi nu totdeauna potrivit situaţiei de la noi.

Dar din dar se face raiul. De aceea cred că din farmecul nesecat al radiofoniei va gusta şi şcolarul, al cărui dascăl s'a învrednicit să-şi procure acest minunat instrument de difuzare a culturei.

Andrei Barbos.

NOSTALGII.

E seară tristă de toamnă târzie. Afară picură ploaia şi loveşte în geamuri. In odaia unde stau ca un condamnat, toate lucrurile sunt învălite de melancolia toamnei. Aşi vrea să ascult o simfonie de Beethoven sau să mă distrez la un film, dar sunt în sat unde la orele şapte toate lămpile sunt stinse şi nu se aude decât glasul vre-unui câne ce „latră răguşit" şi ploaia ce-mi gândilă geamurile. Mă apropii de raftul pentru cărţi unde printre atâtea scumpeturi, găsesc câteva caete de teze din anii mei de şcoală, câteva foi îngălbinite dint'un album, nimicuri ce-mi umplu sufletul de nostalgiile trecutului.

Niciodată trecutul nu mi-a apărut în culori atât de duioase ca în seara aceasta. Mă văd cu 10 ani înapoi în şcoala normală, intre colegii buni şi veseli de odinioară, în sufragerie, în sala de meditaţie şi mai ales în orele dragi de pedagogie. Mă văd plecând şi întorcându-mă în vacantele care aveau atâta farmec pentru noi atunci. Din mediul acela de iubire caldă a directorului, a profesorilor şi colegilor, am păşit într'o realitate dură, unde în locul iubirei am găsit ură şi viaţă omenească trăind în superstiţii şi mizerie. Câteva scrisori şi o fotografie îmi aduc un regret adânc pentru trecutul copilăriei apus pentru totdeauna.

Pe o ilustrată găsesc aceste rânduri: „Să-ţi aminteşti de ziua de 8 Noembrie 192..." Zina. Da! Imi amintesc cum am venit la voi în casă pentru a face un studiu psihofisiologic a surioarei tale mici de la aplicaţie, cum ai rămas încântată de cunoştinţa mea după cum mi-ai spus şi cum în grădina publică a oraşului am rătăcit deatâtea ori amândoi. Dar ce-a mai rămas din toată frumuseţea de vis a acelui trecut!.. Mă privesc şi nu mă recunosc. Unde-mi sunt visurile şi idealurile din adolescenţă? Unde-mi sunt obrajii ru-

meni de la 20 de ani? Mă uit în oglindă şi nu mă mai recunosc. Cum să mă mai recunosc dacă stau de zece ani mai rău decât pe front în tranşee! In realitatea crudă de astăzi, în lupta meschină pentru o bucată de pâine, în certurile inevitabile cu oamenii mărunţi, eu nu gust decât amar. Un pahar enorm şi plin pe care trebue să-l sorb până la sfârşit. Unde este viaţa ce ne-o făuream intre zidurile şcoalei? Aici? In iurtele mizere şi în noroiul până la genunchi al satelor? De ce nu pot să redau toată tragedia sufletului aşa cum Rouget de Lisle, a redat într'un cânt toată simţirea Franţei republicane!

Aşi vrea un patefon, un radio, un vals de Strauss, o carte, un ziar, dar nu le pot găsi în pustietatea aceasta. Nu le pot cumpăra pentrucă banii ce-i primesc deabea-mi ajung pentru pâine. Singura-mi distracţie sunt „plodurile" ce vin la şcoală şi amintirile... Mai ales amintirile din epoca de aur a vârstei. Unde-mi sunteţi voi prieteni dragi? Toma, Srati, Gamaniuc, Resler, etc. Afară-i toamnă târzie, iar ploaia-mi cade melancolic şi monoton în geamuri. Printre alte scrisori ingălbenite găsesc una ce mă bucură. Scrisoarea este dintr'un oraş din Transilvania unde mi-am făcut stagiul de teterist şi se termină cu aceste cuvinte: „A ta pentru totdeauna". Printr'o ironie a soartei, am rămas numai cu scrisorile fiindcă şi Zina din Roman şi Ilenuţa din Făgăraş, au rămas acolo, iar eu am trecut dincoace, ca să îndeplinesc porunca unui destin. Sunt ani de atunci! Visul vieţei tinereşti apus-a pe vecie, dar nostalgiile trecutului îmi cuprind viaţa şi trăesc cu ele...

„O vis al vieţei studenţeşti
Apus-ai pe vecie
Tu stea ce'n marea tristei vieţi
Luceşti atât de vie!"

Spiru Vutcaru.

Şcoala primară de aplicaţie
„CULTURA"
de pe lângă şc. normală
de învăţători
CHIŞINĂU
Clasa VII-a

12 Ianuarie 1936

Propunător:
Const. V. Raşcu
Învăţător.

Lecţie model.

Obiectul: Cetirea.

Subiectul: Părintele Nil.

Plan semidesvoltat.

PREGĂTIREA. Ce sunt mănăstirile? (Locuri de retragere...) Cum se numesc bărbaţii din mănăstiri? Dar femeile? Din ce sunt formate mănăstirile? (Din una sau mai multe biserici şi chilii... etc.). De ce neam au fost primii călugări? (Slavon). Dar pe timpul lui Neagoe, cine au venit prin mănăstirile noastre? (Călugării greci). Din ce se întreţin mănăstirile? Cu ce-au fost înzestrate? Până când au stăpânit, mănăstirile, aceste moşii? Cum se cheamă conducătorul sau gospodarul mănăstirii?

Anunţarea. Vom ceti din cartea noastră despre Părintele Nil".

PREDAREA. 1. Cetirea de către elevii buni.

2. Cetirea logică: Să cetească B dela început? (Se explică vorbele: egumen, duhoreá, fosăind, lăvicer şi mintean, precum şi expresiile: „două poşte dela...", „ziduri cari împrejmuiau biserica, trei chilii vechi şi şapte călugări").

Să cetească mai departe C! D! E!

Cu fiecare ocaziune se explică vorbele: utrenie, suhat, hram, caleşte, bliduri, hapca, rateş, cârciob, şi să sfârţuească; expresiile: „se înnegrea ograda, de călugări", „s'aşterneau covoare pentru tălpile...", „nălbeau dealurile de vite...", „lume de pe lume"..., boeri cu caleştele curgeau...", „vasuri scumpe...", „nouă piei de pe o oaie", „adus în sapă de lemn...", „toate se înfundă...", „paraua răcorise palma călugărului...", „lasă că mi te zineresc eu...", am rămas trazniţi..." etc.

Voiu insista asupra pasagiului întâiu, subliniind forma descriptivă a stilului. In alt pasagiu despre obiceiul sărbătoririi hramului mănăstirilor. In cele următoare asupra caracterului horpagonic al stareţului grec. In altul despre credinţa noului stareţ, în pedeapsa Domnului, „când ieşi din calea şi din poruncile lui".

3. Note biografice. Copii, cine e autorul acestei bucăţi? (Al. Vlahuţă). Unde a trăit acest scriitor? Ce-aţi mai citit voi, scris de dânsul? (Privelişti din România pitorească"). Ce făcea în acea bucată (Descria locuri...). In bucata aceasta ce face? (Povesteşte...). In care graiu scrie? (In cel românesc-moldovean). Copiii au în carte tabloul poetului.

4. *Reproducerea liberă:* Care poate să-mi povestească această întâmplare? E! Să continue... F. Voiu urmări să nu se denatureze fondul, încurajând creaţia fiecărui povestitor.

ASOCIEREA: Pe unde au fost clădite mănăstirile? Care a fost scopul lor la început? Ce folos a mai adus neamului". Când au început să-şi piardă rolul de păstrătoare a limbii şi a obiceiurilor? Care era gândul acestor călugări greci? Când ajunge puterea lor mare? Care era limba de oficiere a slujbei în mănăstiri? Dar în biserică? Cine a întrodus limba românească?

Părintele Nil, stareţul, după vorbă, ce era? Ce-aveau mănăstirile pe lângă ele pe vremea lui? Care era traiul lui în mănăstiri? Cum căuta el să mai scoată averi, în afară de moşiile mănăstirii? Cum se purta cu călugării? Care-i nepotrivirea între numele lui de preot şi purtarea lui?

Ce spune povestitorul despre dânsul? (Pierduse calea D-lui). Pentru aceasta ce făcea? (Lua nouă piei...). Cât timp s'a purtat aşa părintele Nil? (Până a dat Domnitorul Cuza peste nedreptăţile lui). De la ce fel de căluger veniau aceste nedreptăţi? (Călugăr grec). Cine se mai purta, oare ca dânsul, la alte mănăstiri din ţară? Care a fost pedeapsa primită de părintele Nil?

GENERALIZAREA. Cum au fost pedepsiţi călugării greci de pe la mănăstiri pentru nelegiuirile şi dorul lor de îmbogăţire? *Călugării greci au fost pedepsiţi prin secularizarea averilor mănăstireşti.*

APLICAREA: Convorbiri. Care a fost la o mănăstire? Cum aţi fost primit? Cum mai obişnuesc mănăstirile să primească pe vizitatori? Care-i diferenţa între mănăstirile ce a-ţi văzut—s'au despre care aţi auzit — şi cea veche a părintelui Nil? Ce strânsese el? (averi).

Discuţii. Copii, nu era chiar uşor să conduci o gospodărie chiar aşa mare. Atunci, părintele Nil avea dreptul să-şi strângă şi lui, pentru truda sa?

Se duce în acest sens discuţia, pentru a ispiti convingerile şcolarilor.

„Nu uitaţi copii, de rolul lui ca preot.

. . . . . .

Intervin: Un om, retras de lume, cu harul de preot, n'avea nevoe de bogăţii pe pământ. Bogăţia lui, trebuia să fie viaţa cu faptele lui, în mănăstire.

Teme pentru acasă. Veţi ceti şi povesti celor de-acasă, despre vechii călugări-greci, de prin mănăstirile noastre.

RECENZII

Cărţi:

Individualizarea învăţământului.

de Prof. *Iosif I. Gâbr.a.*

Expresa tendinţă a şcoalei de a se adapta noilor cerinţe pedagogice, găseşte printre pedagogii români, perseverenţi susţinători. Aceştia îmbrăţişează, rând pe rând, problemele fundamentale impuse de secolul XX, cu tot complexul aspectelor sub care se prezintă.

Individualismul, ca problemă şi principiu, preocupă în aceeaşi măsură pe teoreticieni şi făptuitori. Măsura în care principiul se impune, dă naştere problemei individualizării. Iar aceasta, raportată la educaţie şi instrucţie, ni se înfăţişează în şcoală sub *„individualizarea învăţământului"*. E tocmai titlul cărţii propusă pentru interpretare la examenul de înnaintare al învăţătorilor, din sesiunea Martie 1936. Autorul se găseşte în continuare pe linia preocupărilor din lucrarea: *„Individualitate—Personalitate"*.

Democratismul — una din cauze — a promovat învăţământul în massă, — toţi au dreptul a se instrui — diminuând dimensiunile oricărei personalităţi şi ameninţând cu ***nivelarea şi uniformizarea individualităţilor.*** Contra acestui fapt şi ca o reacţiune se impune ***individualizarea învăţământului şi a educaţiei.*** Nu se va putea ajunge la „fiecare la locul său", decât pornind dela acest deziderat, în cadrul ***şcoalei organiciste, şcoalei formative,*** în care va predomina ***calitativul.***

Reacţiunea contra uniformismului, individualizarea — care nu-i altceva decât adaptarea învăţământului la cele două realităţi: a) ***psiho-fizică,*** individualitatea copilului şi b) ***socială,*** sate, oraşe, regiuni, etc. — presupune cunoaşterea realităţilor pe care se bazează. Diferenţa de vârstă, sex, viaţa de ţară, de oraş, etc., toate formează grupe de realităţi, care sunt puncte de plecare în individualizare. Sufletul şi mintea educatorului, aureolate de iubirea inepuisabilă, sunt chiezăşia stabilirii acordului dintre principiul pedagogic şi realităţi. Trezirea sa din dogmatismul tipizant vor spori roadele sconţtate şi-i vor mări prestigiul. Urmează deci că scopul pedagogic de prin ordin se dublează: cantitativului i se adaogă calitativul.

Vin în sprijinul individualizării filosofia, sociologia, etica şi psihologia individuală. Studii serioase şi bine susţinute s'au publicat în acest sens, de către numeroşi pedagogi. In deosebi psihologiei individuale îi revine rolul de auxiliară a pedagogiei. Ea va putea analiza ***specificul individual*** „dând sens faptelor psihice". E singura în stare să studieze pe copil în raport „cu poziţia lui faţă de comunitate".

In urmărirea scopului, se ţine seamă şi de „afinitatea dintre individualitate şi materia de învăţământ". Bazat pe interesul şi aptitudinile şcolarului, îi se va da putinţă acestuia, să-şi aleagă — pe lângă unele obligatorii — materia de învăţământ. Aceasta favorizată de un program minimal şi în strânsă corelaţie cu mediul, regiunea, etc. va ajuta formarea unei ***culturi generale calitative.***

Cele de mai sus, nu pot deveni practice, decât folosind ***activitatea,*** factorul de căpetenie care indică metoda de lucru. Aceasta va trebui să nu fie de cauză externă, deci ***provocată,*** efectul ei fiind puţin individualizator, ori chiar uniformizator. Se va face — din contră — apel

la ***activitatea spontană***, căreia adevăratul educator îi poate oferi dese prilejuri de a se produce. E singura care ***diferenţiază*** şi ***individualizează*** făcând totodată „tranziţia dela individualitate către personalitate".

Concepţiei ***mecaniciste*** — generică până acum — trebue să i se substitue concepţia nouă, ***organicistă***. Prin ea se favorizează principiul liberii circulaţii a indivizilor, pe baza aptitudinilor specifice. Prin sistemul şcolar organic se va îngădui realizarea „omogencităţii naturale a claselor". Astfel „şcoala pe măsura", va fi şcoala viitorului. Şcoala de diferenţiere, în care clase — potrivit desideratului de mai sus — va fi transformată într'o unitate socială, în comunitate liberă, având pentru sate, centru de activitate ferma, iar pentru oraş, atelierul.

Aceste comunităţi — unde activitatea liberă este înţeleasă ca un proces organic al necesităţii psihologice — sunt tot mai frequente în ţările cu o tradiţie pedagogică. Reformele şcolare din mai toate ţările, au introdus — în vederea individualizării învăţământului — o serie de sisteme şcolare: sistemele americane Dalton şi Winnetka, răspândite şi în Anglia, Olanda şi Ţările Scandinavice, Mannheim realizat de Dr. Sichinger în Germania, având ca principiu „cale liberă celor capabili", iar în Austria toate reformele şcolare postbelice au fost conduse de ideia „şcoalelor celor dotaţi" şi „clase emogene" cu efective reduse, 15—20 elevi.

In şcoala românească, după ce s'a ajuns la „şcoala pentru toţi", urmează ca viitorul să se preocupe de individualizarea şcolii, pe temeiul celor discutate. Realităţile româneşti — etalonul inteligenţii, etc. — şi adoptarea învăţământului şi a educaţiei la aceste realităţi, evitarea spiritului de grabă cu care se aplică la noi, nouile metoee, precum şi selecţionarea dotaţilor, vor fi motive de innividualizare a învăţământului românesc. E nevoie pentru aceasta de o colaborare activă a tuturor factorilor sociali ai ţării.

Bazat pe cele de mai sus, ***circulaţia tuturor elevilor,*** — principal — spre toate categoriile de şcoale, va fi liberă. Programele vor urmări vechiul „non multa, sed multum", iar ***principiul opţiunilor*** să fie un desiderat bine venit. ***Omogeneitatea claselor*** şi ***selecţia elevilor,*** presupune pregătirea cadrelor şi recunoaşte insuficienţa numerică a corpului didactic. Structura psihologică diferită a celor ***două sexe,*** precum şi a celor două tipuri de copii: sat oraş, ne obligă la o ***diferenţiere a şcolii*** în cadrul individualizării învăţământului. Şcoala este chemată a da satisfacţie psihologiei lor, îndrumând tineretul spre activitatea de fructificare a produselor ţării.

Pentru aceasta, e necesară pregătirea tuturor forţelor didactice, cari vor deveni ***formativi de suflete***. Existenţa unor şcoale de demonstrări pedagogice, ar desăvârşi opera individualizării. Pasul spre realizarea acestor principii, se va rezima pe cunoaşterea ***individualităţii şcolarului,*** condiţie „sine qua non". Ea se face prin fişa pedagogică şi cu ajutorul testelor.

Primul şi ultimul cuvânt îl are tot educatorul despre a cărei ***profesie*** zice autorul: „Aceasta a devenit o carieră ca oricare alta; deci profesionist din calcul, în locul apostolului din vocaţie; legalitate rigidă, în locul iubirii transformatoare de suflete; dogma aplicării aceloraşi prescripţii tuturor, în locul metodei individualizatoare; ceeace înseamnă că că educatorul s'a situat suflefeşte, în afara profesiei, pe care o exercită",

Dar cartea „Irdividualizarea învăţământului" e un bogat material de sistematică gândire şi reale constatării, care

greu pot fi redate integrie într'o recenzie. Conţinutul ei, n'are nimic de prisos; rezumarea, ar fi o enumărare de principii şi formule; interpretarea ei, una singură.

C. V. R.

Către învăţători.

Cu 1 Ianuarie 1936 pe lângă revista „Izvoraşul în Bistriţa-Mehedinţi, a luat fiinţă sub conducerea Pr. Gh. N. Dumitrescu-Bistriţa, o arhivă pentru folklor cu material ce se va aduna din întreaga ţară şi ţinuturile locuite de Români de peste hotare, un muzeu etnografic pentru judeţul Mehedinţi şi o arhivă fonografică de muzică populară cu culegeri la fonograf din toate colţurile locuite de Români.

Arhiva şi revista avându-şi tipografie proprie, înfiinţată încă din 1930, va începe tipărirea unei serii de lucrări de muzică şi folklor în general şi sprijinirea alăcătuirii de monografii pentru fiecare sătuleţ din jud. Mehedinţi urmărindu-se facerea unei monografii generale a judeţului.

In acest scop se institue deocamdată premii în valoare de 15.000 lei pentru strângere de folklor orânduite astfel:

1) 2000 lei (divizibil) şi 10 abonamente „Izvoraşul" gratuit pentru cea mai bună colecţie de folklor muzical din ţară: doine, cântece, jocuri, bocete condile, cântece de stea, cel puţin 40 bucăţi.

2) 2000 lei (divizibil) şi 10 abonamente la „Izvoraşul" pentru culegeri de folklor literar de genurile: Basme, povestiri, legende, snoave şi glume, doine, chiuiture, descântece, ghicitori, jocuri pentru copii şi divers material, fără credinţe, datine şi superstiţii.

3) 2000 lei (divizibil) şi 10 abonamente gratuit la „Izvoraşul" pentru culegeri de datine, obiceiuri la Naşterea Domnului, la înviere, precum şi la celelalte sărbători de peste an.

4) 2000 lei (divizibil) şi 10 abonamente gratuit la „Izvoraşul" pentru credinţe, datine, obiceiuri, superstiţii la botezuri, la nunţi şi înmormântări precum şi la alte ocaziuni de bucurie sau durere din viaţa poporului.

5) 2000 lei (divizibil) şi 10 abonamente „Izvoraşul" gratuit pentru cea mai bogată şi mai variată colecţie de cusături naţionale, alesături, covoare, etc. cusute pe pânză sau desenate pe hârtie milimetrică.

Materialul cules în manuscris se va trimite până la 1 Martie a. c.

Se va avea în vedere ca materialul trimis să fie cules din popor fără vreo schimbare sau adaogire şi fi a fi luat din cărţi; să fie scris numai pe o parte a hârtiei şi selecţionat pe genuri. (De ex. să nu fie la un loc o ghicitoare cu o doină, etc.

Fiecare bucată culeasă va fi însoţită de numele culegătorului, arătarea localităţii (satul judeţul) de unde s'a cules timpul (luna ziua anul), când s'a cules dela cine s'a cules, ştie sau nu' carte, ocupaţia, vârsta, dela cine ştie, a învăţat, auzit, văzut cele ce se culeg cu datele de mai sus.

Materialul cules se trimite pe adresa: Arhiva şi revista de folklor „Izvoraşul", Bistriţa Mehedinţi, of. T.-Severin de unde se poate obţine şi orice lămurire.

FUNDAŢIA CULTURALĂ REGALĂ LĂPUŞNA

Moldovenii cumpără cărţi.

S'au împărţit de către Căminul Judeţean peste patru mii de cărţi în valoare de lei 35.000 Căminelor din Judeţul Lăpuşna. Din munca şi stăruinţa noastră, s'au strâns aceşti bani şi încă o sumă de 35.000 lei pentru şcoala practică ţărănească ce o vom deschide la finele lunei Ianuarie a. c. Dar mai interesant este că în anul 1935 s'au vândut 33.000 cărţi religioase şi populare în valoare de lei 153.694. Iată cea mai strălucită dovadă că Moldovenii noştri caută cărţi şi le cumpără. Este o lecţie ce dă poporul şi o dovadă reală despre cerinţele lui. Să luăm aminte toţi acei cari dorim luminarea şi instărirea lui. Fiecare intelectual să aibă în buzunar câteva cărţi populare ce se pot vinde cu preţ mic şi cu folos mare. Fiecare Cămin trebue să-şi procure şi să aibă la îndemână aceste cărţulii cari se pot desface sătenilor cu ocazia serbărilor, pentruca în fiecare casă să se găsească măcar câte una. Desigur vremurile sunt grele, dar din mizeria trupească şi gospodărească a ţăranului nu se va putea ieşi decât cu ajutorul cărţii. Dăm mai jos câteva din cărţile ce se găsesc în depozitul nostru :

Cărţi religioase :

Predici pentru ura de beţie	8 lei
Buchetel religios	3 „
Căutaţi la păsărele	5 „
Maria Egipteanca	6 „
Sabia Duhului	5 „
Să creştem în Domnul	3 „
Zacheu	3 „
Viaţa Sf. Antonie	6 „
Acafist Maicii Domnului	5 „
Sfântul Dimitrie	5 „
Sfântul Alexie	5 „
Constantin şi Elena	5 „
Sfântul Sisoe	3 „
Epistolia Domnului	3 „
Visul Maicii Domnului	3 „

Cărţi Populare :

Păcală şi Tăndală	6 lei
Fata Unchiaşului	6 „
Făt frumos cel viteaz	6 „
Pasărea Gimbela	6 „
Nastratin Hogea	6 „
Păcală	6 „
Povestiri I. Creangă	5 „
Idem Ispirescu	5 „
Arghir şi Elena	8 „
Voinicul Inflorit	8 „
Genoveva	12 „
Explicarea viselor	6 „
Mihai Viteazul	6 „
Petru Rareş	6 „
Ingrijirea păsărilor	8 „
Creşterea porcilor	8 „
Calul	5 „

Preşedintele Fundaţiei Regale Lăpuşna
Farmacist, DIACONESCU

Informaţiuni didactice

Probele la examenul de difinitivat sunt :

O probă scrisă din limba română, o probă orală asupra materiilor principale din programa analitică a şcoalelor normale şi a cunoştinţelor noi dobândite în timp celor trei ani de funcţionare cu titlu provizoriu, o probă de practică compusă dintr'o probă pedagogică din materiile de studii teoretice şi alta din îndeletnicirile practice prevăzute în programa şcoalelor de băeţi pentru învăţători şi în programa şcoalelor de fete pentru învăţătoare. Subiectul probei scrise se fixează de minister şi se comunică preşedinţilor comisiunilor examinatoare. (Art. 118 legea din 1934.)

Probele examenului de înaintare gr. II sunt :

Două probe scrise, dintre cari una cu subiect pedagogic sau din istoria literaturei române, iar a doua cu subiect ştiinţific în legatură cu mediul în care trăesc învăţătorii ; o probă orală asupra unui autor care se va fixa de minister, odată cu publicarea examenului, şi două probe practice, una din materiile teoretice şi alta din îndeletnicirile practice, cu elevii din clasa V—VII. (Art. 119 din legea 1934).

Buletinul Asociaţiei

Apelul Asociaţiei generale a învăţătorilor din România

Către colegii din intreaga ţară. Asociaţia generală a învăţătorilor din România se adresează astăzi, şi le cere să ia iniţiativa de-a colec a, sume cât de mici, dela elevii şcoalelor ce conduc, — ca şi de la părinţii elevilor, — în scopul de a contribui la înfiinţarea cantinelor şcolare din judeţele infometate ale Basarabiei, unde lipsa e atât de mare, încât şcoalele primare stau aproape pustii, căci copii ţăranilor nu le pot frecventa, neavând nici cu ce să se îmbrace şi nici ce să mănânce.

Să nu rămână şcoala primară care să nu colecteze in acest scop şi să nu rămână şcolar care să nu fie d nat cel puţin un leu, pentru colegii lor goi şi flămânzi in Basarabia.

Iar acolo unde banul lipseşte,—şcolarul va fi îndrumat să aducă cel puţin un ou, care poate fi foarte uşor valorizat şi astfel toţi şcolarii vor contribui o ajutorare colegilor lor în suferinţă.

Sumele colectate de învăţători se vor trimite prin mandat poştal pe adresa: *Crucea Roşie a României,* în Bucureşti cu menţiunea pe dosul mandatului *pentru Cantinele şcolare din Basarabia.*

Poşta redacţiei:

Articolele trimise spre publicarea trebue semnate cu numele adevărat, iar responsabilitatea asupra cuprinsului o au autorii.

Pentru ca revista să apară la timp, onoraţii colaboratori sunt rugaţi să înainteze manuscrisele până la 5 ale fie cărei luni.

Articolele să fie scurte, citeţe şi scrise pe o singură pagină.

Revista fiind organul de luptă şi de pregătire profesională a corpului didactic, redacţia primeşte orice articol ce interesează şcoala şi pe învăţător, deasemeni se primesc recenzii de cărţi pedagogice şi reviste.

Unii colegi cer ca articolul trimis să-i fie publicat negreşit în revista pe luna...x. Acesta este un luaru greu, deoarece se întâmplă ca manuscrisul să sosească la redacţie după ce se făcuse de Comitet triarea materialului de publicat.

Comitetul de redacţie mulţumeşte colaboratorilor şi-i asigură pe toţi de toată imparţialitatea ţinând să comunice că orice articol bun—care corespunde scopului urmărit de revistă, ce este *„Organul Asociaţiei inv. din jud. Lăpuşna"*—va fi publicat la momentul oportun.

Onor
Biblioteca centrală
universitară
[illegible]
[illegible]

— ABONAMENTUL —

100 lei anual
Pentru învăţători 80 lei
Preţul unui număr 10 lei

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA LA SEDIUL ASOCIAŢIEI
INVĂŢĂTORILOR DIN JUD. LĂPUŞNA, STR.
MAREŞAL PREZAN No. 29
CHIŞINĂU